

ייעוץ פופריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת בא
שנת תשע"ג

מכתבים דשנת ה' אלפים שנת תק"צ לפ"ק

סימן כ"ז

בעזרת השם, יום ב' בהעלותך, תק"צ

אהובי בני חביבי

האירו מול עבר פני דבריך הנעימים היום בעת תפלת שחרית, שאז הגיעני מכתבך היקר, בעת שהייתי עומד בברכת אהבת עולם (ברכת קריש ברכה שניה), בתיבת "אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו", ואחר התפלה ראיתי בו, והיו דבריך מענינא, לצעוק בכל עת לרחמיו המרובים.

ומה מאד מתקו דבריך אלי, החייתני בדבריך בני ידידי וחביבי, שיש מעי בראותי שתהלה לאל דברי רבינו הנשגב ז"ל עושים רושם בלבכם, כי דבריו חיים וקיימים לעד ולעולמי עולמים. כי אם אמנם הם דברי פשיטות ותמימות, אבל כבד וקשה מאד לקבלם מריבוי המסכים המבדילים, ובלבולי הדיעות של כל אחד והשטותים של כל אחד, הנקראים אצל העולם "חכמות", שהם מסבבים ומעקמים הלב מאד בכמה דרכים נבוכים.

והעיקר במה שמחליש דעת האדם, ועושה עצמו כאיש אמת, עד שרבים מחכמים כאלה אומרים בלבם מה יועילו לי דברים כאלה, הלא אף על פי כן אני יודע בעצמי האמת מה שאני עושה, ומה שנעשה עמי וכו' וכו', עד שמתחיל לרחק עצמו מצעקה ותחנונים, וכתוב (ירושלמי סוף מס' ברכות) יום תעזובני יומים אעזובך, עד שחולפים ח"ו ימים או שנים שמתרחק מאד. אשרי אדם שומע לו לשקוד על דלתי תורתו ושיחותיו הקדושים יום יום, להתחיל בכל פעם מחדש להשתוקק, ולכסוף בכיסופין ורצונות חדשים דקדושה, ולהוציא הכיסופין בפיו, בדברי שיחות ותחנונים וצעקות ושוועות, וגניחות ואנחות, ולפרש שיחתו בכל יום כבן לפני אביו, יהיה איך שיהיה יהיה איך שיהיה. ואפילו אם לא יוכל לדבר, יחזק את עצמו, ויכין את עצמו בכל פעם לצעוק ולהתחנן (עין בסו"ס ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' צ"ח), איך שיוכל איך שיוכל, כי שום צעקה ודיבור אינו נאבד, ואפילו רצון בעלמא אינו נאבד, כי לית רעותא טבא דאיתאביד (וזהו ח"ב דק"ג ע"ב). ופעם אחת בא מכתב למוהרנ"ת מבנו הר"י יצחק ז"ל, והתנצל לפניו כי בעת שהולך להתבודד אינו יכול לפתוח את פיו, ומפני זה קשה לו מאד להתבודד. והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל שזה היה גם כן אצל דוד המלך ע"ה שבעת שהלך להתבודד נסתם פיו, ולא היה יכול להתבודד ולפרש את לבו לפני הש"ת. אבל דוד המלך ע"ה היה חכם מאד בעבודת השם יתברך, ולא הלך משם, וישב את עצמו שם ויתאנח מאד מעומק הלב, וצעק להש"ת על זאת מה שלבו ופיו סתום, עד שריחם עליו הש"ת ועזרו שפתא את פיו ודיבר בהתעוררות גדול מאד להש"ת. וזה מרומם בפסוק (עין שמו"ב ז' יח – ובריה"א יז, טז) שכתוב שם וישב דוד לפני ה', היינו מה שכתוב "לפני ה'", והיינו בעת שהלך להתבודד בזה המקום ישב את עצמו. (אבניה ברז"ל שיחות ממוהרנ"ת אות נ"ג), וע"ע ליקוטי אורח ח"ג.

אשריך בני אם תחזק עצמך לילך בדרך שכתבת. אך ביותר אתה צריך לורז עצמך ולחזק עצמך להיות רוב היום ככולו בשמחה וחדוה, ולחזק עצמך לפקח דעתך לשמח עצמך בכל הדרכים ששמעת ממני, הן בהנקודות טובות (ליקוטי ח"א סי' רפ"ב וח"ב סי' מ"ח), הן במה שזכינו לידע מאור כזה (עין ליקוטי ח"א סי' כ"ה בסוף), ובמה שלא עשיתי גוי, והעיקר במילי דשטותא ובדיחותא (ליקוטי ח"ב סי' כ"ד), ואין להאריך בזה, כי כבר שמעתם בזה הרבה.

אך למען השם אל תשכחו דבר אחד ממשנתכם, כי כולם צריכים לכם מאד. וגם מאד החייתני במה שכתבת שאתה חוטף בחלישותך מעט מעט לימוד בכל יום. כך הוא המדה, וכך יפה להרגיל עצמך לבלי לפטור עצמך מדברי תורה ח"ו, אפילו בעת החלישות והטירדה, ובכל מיני בלבולים ח"ו, כי תמיד יכולין לחטוף איזה טוב על פי הדרכים ששמעת ממני (עין ליקוטי ח"א סי' רפ"ד). ותקיים מה שאמרנו רבותינו ז"ל (מנחות ט"ז) דברי תורה לא יהיה עליך חובה, ואין לך רשות לפטור מהם (ועין שיחות הר"ן סימן ש"ה שרבינו"ל אמר כמה פעמים בזה"ל: מע האט גאר ניש צו טאהן, וכן מבואר בדברי רז"ל ע"ש ע"ש ע"ש ב"ש ר"ט ו"ס רפ"ו), חכם בני ושמח לבי, ועיני אל ה' שיקוים בך (משלי כג, טו) אם חכם בני ישמח לבי גם אני, אמן.

דברי אביך המצפה שתשיב מהרה לאיתנך בשלימות, ומעתיר בעדכם

נתן מברסלב

סימן כ"ח

בעזרת השי"ת, יום ב' ואתחנן תק"צ, אדעסי

[עיר אדעסא, עיר גדולה למסחר ומשא ומתן. ולא נבחר אצלי למה שהה או מוהרנית בהעיר הזה]

לאהובי בני חביבי הרבני הותיק מו"ה יצחק שיחי, חיים ושלוש וכל טוב בזה ובבא לנצח אכ"ר.

ביום ו' כתבתי לך שבאתי הנה לשלוש [לא הגיע לדינו המכתב].

ות"ל הייתי בכאן בשבת קודש העבר והיה הכל על נכון בעזרת השם יתברך. והיה אצלי הרבה אנשים אורחים, וקצת בני העיר, ודברתי קצת דברי אמת אשר קבלנו מהמעין היוצא מבית ה', מי יתן שיכנסו בלב ישראל, ויעשו פעולתם.

והנה כשמסתכלים היטב באמת, יכולים לראות בכל יום צמיחת קרן ישועה, וכמו שאנו מברכים בכל יום (כתפלת שמו"ט) מצמיח קרן ישועה, וכן בתחילת התפלה אומרים (שם בברכת אבות) מצמיח ישועה, וכן בברכות המאורות (ברכה א' שבברכת קריאת שמע שחרית) מצמיח ישועה, ובודאי צריכין להאמין בזה בלב שלם, שהשם יתברך מצמיח ישועה בכל יום ובכל עת ובכל שעה, וקצת יכולים לראות מרחוק, מי שמישים לב לזה, ואעפ"י שעצם הישועה בשלימות עדיין רחוקה מאתנו מאד מאד, וכמו שכתוב לישועה רחקה ממנו (ישעיהו נט, יא), אף על פי כן הרבה הרבה יכולין להחיות את עצמו ולחזק את עצמו על ידי זה שדברנו, על ידי שמאמינים שהשם יתברך מצמיח ישועה.

שים לבך בני היטב לדברים האלה, כי אני יודע מרחוק מה שעובר עליך, מרירות דמירות, השם יתברך ברחמיו ימתיקם ויבטלם ממך מהרה. אך מדה טובה מרובה, כי אני יודע כי הרבה הרבה השם יתברך שולח ישועתו אליך בכל עת, ואני מקוה ומיחל להשי"ת סופך כל סוף תצמח ישועתך בשלימות, ותזכה להתקרב אליו יתברך באמת, לזכות לתשובה של שבת (עיי' ליקו"מ ח"א ס' ע"ט), לקבוע עצמך על התורה והתפלה בעזרת השי"ת, רק חזק ואמץ מאד מאד בלי שיעור וערך.

ואל תשיגח על שום חלישות הדעת שנכנס בלבך, ואל תשמעו לדברי מוסר של הבעל דבר והסט"א, האומרים מוסר בלב, בשביל להחליש הלב ולרחק ממעט הטוב שרוצים לתפוס בו, לא תאבה ולא תשמע להם, כי אין שומעים דברי תוכחה ומוסר, כי אם לקרב ולא לרחק ח"ו, כאשר כבר דברתי עמכם הרבה בזה, שכל כוונת הראשית חכמה ושאר ספרי מוסר שמוכיחים ומבזים הרבה את האדם, אין כוונתם להתרחק מהשי"ת כי אם לקרב. [עיי' ליקוטי הלכות הל' פסח ה"ט אות ט"ו ו"ל: יש כמה וכמה שעל ידי עוצם היראה שלהם נופלים יותר, כאשר שכיח בכמה בני אדם שכשיושבים על ספר ראשית חכמה הקדוש, או שאר ספרי מוסר המדברים מגדול מרירות העונשים הקשים המגיעים על כל עבירה רח"ל, הם נופלים בדעתם יותר רח"ל, מחמת שיודעים בעצמם שעברו על כל אלו הדברים, כמה וכמה פעמים יותר ויותר רח"ל, ומגודל המרה שחורה ועצבות שנופל עליהם על ידי זה, הם נופלים יותר מבתחילה, עד שיש שבאים על ידי זה לכפירות ח"ו, כי מחמת שאינם יכולים לישא עליהם אימת יראת העונש הגדול כל כך, וכן להתגבר על יצרם אינם מתגברים, ועל כן או להם מיצרם ואוי להם מיוצרים, ומחמת זה נמצאים שבאים על ידי זה לכפירות ח"ו עיי"ש.

וכן האריך מוהרנית ז"ל בליקו"ה הל' בכור בהמה טהורה ה"ד אות כ"ו ו"ל: לפעמים על ידי שהאדם רואה דברי מוסר בספרי יראים או ששומע תוכחה ומוסר מאיזה איש חשוב, הוא נופל בדעתו יותר ויותר, מחמת ששומע גדול עונש החטא, ועד כמה מגיע הפגם של נידוד עבירה, ואפילו של תאוות שאינם איסור גמור וכו', והוא יודע בנפשו שפגם הרבה מאד, מכל שכן מי שיוודע בנפשו שפגם וחטא בעבירות ממש רח"ל, ובפרט שיש אנשים שחטאו הרבה מאוד רח"ל, ואוי יכול להיות שכל מה שרואים או ששומעים מוסר יותר, יפלו בדעתו יותר וכנ"ל. וזה בחינת יראה רעה שצריכין לברוח ממנה מאד, כי צריכין לקבל יראת ה' רק לחיים ולא למות ח"ו, דהיינו לקרב את עצמו להשי"ת על ידי היראה והמוסר ולא להתרחק ח"ו. ועתה האיר ה' עיני ומצאתי מפורש בפסוק ע"ז וזה במשלי י"ט וזה לשון הפסוק: חלל בני לשמוע מוסר לשגות מאמרי דעת עיי"ש. וכבר אמרתי בזה דברי צחות לכמה בני הנעורים הרוצים להתקרב להשי"ת, ועל פי רוב נופלים בדעתם על ידי ענין הנ"ל, מחמת ששומעים או רואים בספרים קדושים כמה הם מחמירים על פגם כל שהוא. ואמרתם להם תדעו, שכל מה שכתוב בספר ראשית חכמה הקדוש ובשאר ספרי מוסר, עניני קדושה וטהרה גדולה, אין הכוונה שאתם לא תהיו אנשים כשרים, רק הכוונה כדי שתהיו אנשים כשרים, היינו שכוונתם לקרב ולא לרחק, שמוהרים את ישראל שיתרחקו אפילו מפגם כל שהוא, כי בוודאי כך ראוי שיתנהג איש הישראלי לפי עוצם קדושתו משרשו. אבל אף על פי כן אין כוונתם ח"ו שמי שלא עמד בזה, ופגם מה שפגם ח"ו, שיתרחק ויפול בדעתו עוד יותר ח"ו. כי כבר הוהירנו שלמה המלך ע"ה אל תרשע הרבה כמו שאמרו ז"ל מי שאכל שום וריחו נודף ויחזור ויאכל שום וכו', עיי"ש באריכות].

ויותר מזה צריכין לשום לב בכל עת להבין בעצמו, שלא יגיע ח"ו שום התרחקות והתרשלות על ידי התוכחה ומוסר שנכנס בלב, כי יכול להיות שהתעוררות התוכחה ומוסר שבא על הלב הוא מהקדושה מהכרוז היוצא בכל יום (אבות פ"ו מ"ב, כמובא כמ"פ בספתיק תולדות יעקב יוסף ובשאר ספריו בשם מרן הבעש"ט זצ"ל, עיי' ספר בעל שם טוב עה"ת פ' בחוקותי), אבל הבעל דבר אורב תמיד על האדם, ובכל המחשבה דיבור ומעשה שעוברים על האדם, יש בהם שני בחינות, דהיינו סם חיים וסם מות כמו שדרשו ז"ל (יומא ע"ב) ושמתם (דברים י"א י"ח) זכה וכו', על כן על פי הרוב מהפך דברי אלקים חיים, ורוצה דייקא על ידי זה לרחק ולרשל לב האדם ח"ו, על כן צריכין לשום לב לזה היטב.

וכבר מבואר אצלנו כמה עצות, איך להנצל ממנו ולהחיות את עצמו ולשמח את עצמו, ובפרט על ידי הדרך הנפלא והנורא והנשגב, שגילה אור האורות על פסוק (ליקו"מ ח"א ס' רפ"ב) אומרה לאלקי בעודי (תהלים קד, לג - קמו, ב). הפוך בה והפוך בה וסיב ובלה בה, וממנה לא תזוע, שאין לך מדה טובה ממנו, ובכל יום ויום יהיה הדרך בעיניך כחדש, לראות את עצמו בכל יום כאלו הוא רחוק בתכלית הריחוק מהשם יתברך, ובוזה בעצמו דייקא יחיה וישמח את עצמו שבעוצם רחוקו כזה, אף על פי כן עדיין יש בי מעט שאיני רשע, אף גם יש בי כמה וכמה נקודות טובות, מכמה מצוות נוראות, שאנו מקיימין בכל יום.

אשרינו מה טוב חלקינו, אלמלא לא אתינא אלעלמא אלא למשמע דא דיינו, אלו פינו מלא שירה כים וכו' וכו', אין אנו מספיקין להודות ולומר דיינו, על שזכינו לשמוע החידוש הנשגב הזה, מכל שכן וכל שכן ששמענו עוד כהנה וכהנה.

עד כה הגיעו דברי המעטים, המחזיקים הרבה, יתר מזה אי אפשר להאריך עתה.

דברי אביך המצפה לישועה שלימה בכל עת

נתן מברפ"ב

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה. ובפרט לבן אחותי, ידידי הרבני מו"ה איזיק נ"י [תלמידו של מוהרנית, אשר נתגדל ונתחנך אצל מוהרנית].

מאמר משיב נפש

ע"ג

שאלות על חסידות ברסלב ומקורות מספרי קודש

מאת אחד הרבנים שלישי

סימן י': כולם אהובים וכו' כולם קדושים

שואל: אם כן הוא כאשר דברת, כי לא כיוון רבי נחמן לבטל שום אחד מצדיקים הקודמים וגם לא מבני דורו, א"כ למה לא אוחזים חסידי ברסלב מכל הצדיקים המפורסמים, היינו תלמידי הבעש"ט ז"ע, וגם אינם לומדים בספרי שאר תלמידי הבעש"ט, רק הכל הוא רק רבי נחמן וספריו ותלמידיו.

משיב: באמת על זה מה שאתה שואל עכשיו, ניתן להאמר משי"כ רש"י (דברים א') עה"פ ותאמרו בשנת ה' אותנו הוציאנו ממצרים, כתב רש"י והוא היה אוהב אתכם, אבל אתם שונאים אותו, משל הדיוט אומר, מה דבלבך על רחמך, מה דבלביה עלך, כי יש בעולם בכמה חצרות של חסידים אחרים התנגדות וסלידה לר"נ ולספריו ולספרי תלמידיו, ע"כ מהפכין הקערה על פיה, ואומרים שבברסלב סולדים משאר צדיקים.

ונעתיק מקודם מעט מן המראה מקומות מה שמוכר בספרי ברסלב על הצדיקים תלמידי הבעש"ט והמגיד ועל ספריהם, ואח"כ נרחיב עוד הדיבור בזה קצת, וז"ל בחיי מוהר"ן (סי' ק"י) פ"א סיפרו לפניו ז"ל אודות הרב דקהלת ברדיטשוב, שלא רצה ללכת למקוה בבוקר של חג השבועות, עד שיראו לו המרכבה שראה יחזקאל. והתפלאו העולם מאד ע"ז. וגער בהם רבינו ז"ל ואמר ומה זאת לפלא כ"כ בעיניכם, הלא גם יחזקאל היה בן אדם וכו' כמבואר במ"א. וכבר מבואר במ"א ההפלות, שהפליג בשבח מעלת קדושת הרב הנ"ל. ושמעתי שאמר עליו, שאלמלא מה שהוא יושב בברדיטשוב וכו', היה זוכה ע"י עבודתו הגדולה למדרגת הרב המגיד ז"ל ממזריטש, וי"א שאמר, שהיה זוכה למדרגת הבעש"ט ז"ל. ושמעתי מאחד מחשובי אנ"ש, שסיפר עמו רבינו ז"ל מקדושת הרב הנ"ל בסמוך אחר פטירתו ז"ל, ואמר עליו, שהיה חד בדרא. ופ"א סיפרו לפניו מצדיק אחד, שאמר על הרב המגיד הקדוש רבי דוב הנ"ל, שבכל הסתכלות שהיה המגיד ז"ל מסתכל, ראה כל השבעה רועים. והשיב רבינו ז"ל על המגיד ז"ל יש להאמין הכל. וכן עוד הפלגות גדולות, שהפליג בענין קדושת המגיד ז"ל, ואין צריך לומר איך שהפליג בקדושת מדרגת הבעש"ט ז"ל, בלי שיעור וערך כלל. וכשאמר מענין המנהיג, שצריך שיהיה קדוש ופרוש גדול בבחי' קדושת ופרישות משה רבינו ע"ה, אמר אז וסמוך לימינו היה הבעש"ט ז"ל. ושמעתי מהרב רבי נפתלי ז"ל, שפ"א סיפר מרש"י ובעלי תוספות ז"ל, שרובם מנוחתם במדינת צרפת, ואמר ואנחנו זכינו, שבמדינותינו מקום מנוחתו וקבורתו של הבעש"ט ז"ל. ואמר אז שהבעש"ט ז"ל היה רבי של אלפים ורבות עולמות. והפליג במעלת קדושת הר"ר פינחס מקריין, ואמר שהיה איזה זמן שהיה הר"ר פינחס חד בדרא. ואמר אשרי העינים, שראו את רבי פינחס. ופ"א שבת אחד מתלמידיו של צדיק אחד בברסלב, ורבינו ז"ל לא היה אז בביתו. וכשחזר לביתו, סיפרו לפניו מענין זה, ושאל אם נהגו בו כבוד כראוי לו (אעפ"י שהאיש הזה לא היה מפורסם כ"כ בעולם). ואמר אז לאיש כשר כזה לא יספיק לנהוג בו כל הכבוד שבעולם, וע"ז נאמר ואת יראי ה' יכבד. ופ"א סיפר מקדושת הרה"ק מפולנאה והפליג בשבח ופ"א אעפ"י שספרו תולדות יעקב יוסף וכן שאר ספריו כולם קדושים ונפלאים מאד, כידוע ומפורסם, אעפ"י קדושת מדרגת הרה"ק הנ"ל בעצמו היה למעלה הרבה ממה שנראה ומובן מתוך ספריו הקדושים. וכן כשראה את הספר הקדוש נועם אלימלך, התפלא מאד ואמר, שקדושת מעלת הרה"ק רבי אלימלך נשגבה למעלה למעלה ממה שנראה ומובן מתוך ספרו הנ"ל. וגם בקדושת אחיו הרה"ק רבי זוסיא הפליג מאד וכו', כידוע אצלינו. וכן הפליג מאד מאד בקדושת הרה"ק רבי מיכל (מזלאטשוב) זצ"ל, ובקדושת הרה"ק רבי אברהם קליסקיר, ובקדושת הרה"ק רבי מנחם מנדיל מויטפסק, ובקדושת הר"ר נחום (המאור עינים), ובקדושת הר"ר שלום (מפראהביטש), וכן בקדושת שאר תלמידי המגיד, ובקדושת תלמידיו ז"ל, כגון הרה"ק מנסכין, והרה"ק מאליק, והרב המגיד הק' מקאזניץ, והרה"ק מלאנצט ולובלין. וכן עוד מה שנודע לנו מה שהפליג בקדושת שאר צדיקים עוד כמה וכמה, ועל כ"א אמר הפלגות ושבחים אחרים, כ"א לפי בחינתו ומדרגתו, ואין צריך לומר מה שהפליג במעלת קדושת הצדיקים, שהם נכדי הבעש"ט ז"ל, כגון הרה"ק רבי אהרן מטיטאיב, והרה"ק מסדילקאב (הדגל), והרה"ק רבי ברוך. ואין כאן מקום לבאר בפרטיות מה ששמעו ממנו בענין כל צדיק וצדיק מכל הצדיקים הנ"ל ע"כ.

ושם (סי' ל') כי בתחלת נסיעתו לא"י נתגלה אליו הצדיק המפורסם הר"ר מנחם מענדיל מויטעפסק ז"ל, וגילה השם המסוגל לעבור הים בשלום.

ושם (סי' קי"ג) כי תיכף בבואו מא"י נסע לק"ק לאדי, להרב החסיד הגאון המפורסם, מורנו הרב שניאור זלמן זצוק"ל, ודיבר עמו הרבה מענין אנשי א"י, כי בעת היות רבינו ז"ל בא"י, שיחרו פניו שם, שיהיה הוא ז"ל שם, ובשש"ק מובא ע"ז כי בקש אז הרב בעל התניא מרבינו לומר תורה ולא רצה, ואמר הרב תורה בערך שמונה שעות, ואמר רבינו אח"כ שבסיום דרשתו כוון מאד, שסיים אז בפ"י הפסוק רחמך רבים ה', ופי' עס איז שוין אויף דיר גאט אליין א גרויס רחמנות ע"כ.

ומשם נסע בחפזון להרה"ק ר' מרדכי מנעשכין, כי רצה להגיע אליו עוד בחיים חיותו, והגיע לשם חמשה ימים קודם הסתלקותו (חיי מוהר"ן שם), ועיי"ש כל מה שנעשה שם, ומשם נסע להרה"ק ר' הערש לייב מאליק, ואף שהשפאלער זיידע נסע לפני שיעור עליו מחלוקת גדול (שם סי' קמ"ו).

ועו"ש (סי' תקצ"ט) פ"א א"ל בזה"ל דאס ווייסטו ניט אז דער בארדיטשובער רב זאגט "דער בורא" שפריצט אים פיייער פון די אויגן.

ועו"ש (סי' תצ"ט) אמר שיש צדיקים שאין מניחים אצלם ממון מיום לחבירו, כמו שמספרין מכמה צדיקים גדולים שהיו לפנינו, כגון הבעש"ט ז"ל, והצדיק הקדוש מורנו הרב אלימלך ז"ל, וכיוצא בהם, שבכל יום ויום היו מפורזים כל הממון שהיה בידם, ולא הניחו אצלם שום ממון מיום לחבירו. ואמר, שצריכין להיות לזה בריה גדול להיות חזק בהסתחן ולעמוד על עמדו, כ"א שוגים בזה תנועה קלה בעלמא לא טוב.

השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך, ואל תכעס ואל תחטא כמו שאמרו ז"ל (ברכות כט:), הרגל עצמך מאד במדת אריכת אפים. זכור היטב היטב את כל החסדים והנפלאות שעשה עמך השם יתברך, כן יוסיף ה' עמך אלף פעמים, רק חזק ואמץ מאד לקבל טובותיו וחסדיו בכל עת.

ותאמין שכל מה שעובר עליכם על כל אחד ואחד, הכל לטובתכם, מלאו ידכם היום לה' להרגיל עצמיכם בתורה ותפלה בכל יום, אפילו ביום שטרדתו מרובה, מכל שכן בשאר הימים, כי אין נשאר מהאדם כי אם מה שחוטפין לעצמן בכל יום, כאשר אתם יודעים בעצמיכם האמת.

דברי דודך, אוהבך באמת, לנצח

נתן הנ"ל

אהובי בני, האגרת המוכרך פה [המכתב לא הגיע לידני. מוהר"ת היה באדעסע ושלה מכתב לבנו ר' יצחק מטולטשין, ובתוכו היה מכתב לבנו ר' שכנא שדר בק"ק ברסלב] תראה לחתמו ולשלחו מיד, ליד אחיך, הוא בני ר' שכנא נ"י, כי לא חתמתי אותו כדי שתוכל לקרותו, כי ידעתי עוצם תשוקתך לשמוע הרבה דברי אמת ממני, וכך יפה לך, כי צריכין דיבורים הרבה הרבה, כולי האי ואולי נזכה לבא למה שאנו צריכין לבא בוה העולם, אשר לכך נוצרנו.

נתן הנ"ל

סימן כ"ט

בעזרת השי"ת, אור ליום ב' דסליחות, תק"צ

אהובי בני מכתבך קבלתי, וכבר הייתי מוכן היום לנסוע, והבעל עגלה רימני כי השכיר עגלה שלו היום לדרך קרוב, ואמר בכל שעה שיבא עד שנתעכבתי כל היום, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, אף על פי שאין מבינים הטובה מיד, כעת כפי הנראה לא אסע עוד דרך טולטשין [מקום שדר הר"ר יצחק בן מוהר"ת].

מוכתבני בחסדי ה' שבוודאי יהיה על ראש השנה בעזרת השי"ת, גם אל תשכח להביא עמך לאומאן על כל פנים המעות שהביטח ר' שמשון [לכאורה הכוונה לר' שמשון הנקרא גם ר' שמשון הגדול. ומה שמוהר"ת מוזר כאן ליסע באומאן, אף שאפשר הכוונה לר' ח"ש הנזכר כאן, עכ"ו לכאורה כוונתו גם לר' שמשון הנ"ל כמ"ש לקמן במכתב ל"ה: "אודות הנגיד ר' שמשון וכו', ואם תרצה להראות לו מכתבי אלה כרצונך תעשה, כי לפניו אין סוד, אף על פי שלא היו על ראש השנה, עדיין נפשו קשורה בנפשינו עיי"ש. וכן זרזו מוהר"ת במכתב נ"ו - נ"ז שיבא לאומאן וכתב לו: "יזהר לקיים מה שקבל על עצמו להיות באומאן בסמוך, כי אין לו שום סמיכה טובה יותר מזה". ושם במכתב נ"ז "שיסע לאומאן בחודש הזה כאשר אמר לפני, ועל ידי זה יצליח ה' דרכו בנשמיות ורוחניות" עיי"ש]. **גם מר' ח"ש** [מוזכר ג"כ לקמן מכתב ע"ה וצ"ב, ולע"ע לא עלה בידי לברר מיהו, וכפי הנראה שדר בטולטשין, כי בכל פעם מוזכרו מוהר"ת במכתב לבנו שדר בטולטשין] **אם אפשר, ואם תוכל לזרוז שיסע בעצמו לאומאן, אשריך ואשרי לו, כי ראש השנה שלנו גדול מאד מאד בעיני השי"ת, שאין למעלה ממנו** [עיי"ן חיי מוהר"ת סימן ת"ו בערב ראש השנה שנת תקע"א אמר רביז"ל בקול חזק מעומק הלב: ומה אומר לכם אין דבר גדול מזה ואמר בוה"ל בקול זיע סניא: "זוי אזוי זאל איך אייך זאנין, קיין גרעסער'ס דערפון איז ניט פאר האנין" עיי"ש].

יתר מזה שלום וחיים, וכתביה וחתמימה טובה.

נתן מברסלב

כוונת ההערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק, וברצונינו בעז"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמח לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהר"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוחם למפרע

מודעה משמחת ובקשה

בהיות שסידרנו כל תלמידי רביז"ל על סדר הא"ב בסדר יפה אף נעים, וכן יש תחת ידינו מסודר כל תלמידי מוהר"ת ז"ל על דרך זה, וכן זכינו בעזרהש"ת לסדר הספה"ק **"עלים לתרופה - מכתבי מוהר"ת"**, עם הערות ובידורים על כל מכתב ומכתב, **בתוספת מכתבים מכת"י**, עד שפנים חדשות בא לכאן.

ולכן הנני פונים בבקשה מאת אנ"ש היקרים, **מי שרוצה לזכות ליתן יד ועזר להדפסת הספרים הקדושים הללו יפנה אלינו**, וזכות הרבים תלוי בו.

לימוד ספה"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א עמוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהר'ן הסבר, לויט די מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות חזקו ואמנצו אחיי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיין ולחפש בהם למצוא בהם **בכל פעם עצות להציל נפשיכם** (על"ת מכתב ש"ג)

שיעורים בספריו ברסלב קבועים

יום לחודש	יום השבוע	ליקוטי ח"ב	ליקויה ח"ד	ליקוית ח"ב
י"ח	שבי'ק	לא:	קע"ז	גד
י"ט	א'	לה:	קע"ז	ה"ז
כ'	ב'	לט:	קע"ח	דח
כ"א	ג'	לט:	קע"ט	טי
כ"ב	ד'	מ:	ק"פ	יא"ב
כ"ג	ה'	מ:	קפ"א	י"ג"ד
כ"ד	ו'	מא:	קפ"ב	ט"רטו

פרשת חיי

חודש חשוון

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בעט סופר, אן להערות, וכן

מי שברצונו שייגע לו העט סופר על יד האימנעל, יפנה:

CONGHVPRINTING@GMAIL.COM

או להופקס: 845.781.6701

להודעה על מול טוב לאניש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):